

ПІДРУЧНИК «ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО» ЯК ЗАСІБ КРОСКУЛЬТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

В. І. Сідоров,

професор, декан факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

e-mail: irtb@karazin.ua

У статті розкрито зміст підручника «Туристичне країнознавство» як засобу кроскультурної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму. З'ясовано, що вивчення дисципліни «Туристичне країнознавство» сприяє розширенню світогляду студентів, підвищує теоретичний рівень, стимулює самопізнання, оскільки дає можливість зрозуміти специфіку туризму кожного регіону світу з урахуванням його історичних, національних та кроскультурних особливостей. Визначено, що в основі побудови змісту підручника з дисципліни «Туристичне країнознавство» покладено такі принципи: принцип інтегрованого навчання, принцип міждисциплінарності знання, принцип п'яти «А», принцип відповідності змісту навчального матеріалу вимогам суспільства, науки, практики та особистості, принцип актуальності, проблемно-пошуковий принцип.

Ключові слова: туризм; підручник; туристичне країнознавство; принцип.

Постановка проблеми. Проблема формування змісту підручників для підготовки майбутніх фахівців галузі туризму набуває особливого значення у зв'язку з тим, що зростають вимоги до сучасного підручника. Це зумовлено спрямованістю глобалізаційних процесів на досягнення кроскультурної єдності світової спільноти, пошуком нових підходів до реалізації туристичної освіти й виховання студентів на перетині культур, а також тим фактом, що потоки інформації, які зростають у сучасному світі, мають певним чином відтворюватись у підручниках для студентів спеціальності «Туризм», а тому виникає проблема зміни як кількості, так і якості інформації в оновлених підручниках. Система кроскультурної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму спрямована на здобуття студентами кроскультурних знань, розуміння ними різних культур, на допомогу в адаптації до незнайомого середовища, в кроскультурній взаємодії з представниками інших культур, оскільки саме з такими проблемами у майбутній професійній діяльності студентам потрібно

буде стикатися майже щодня. Тому, особливу увагу слід приділити проектуванню змісту підручника з дисципліни «Туристичне країнознавство».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні можемо спостерігати зростання кількості країнознавчих видань, у тому числі туристичного спрямування. Проблеми підручникотворення з дисципліни «Туристичне країнознавство» досліджувалися такими вченими, як О. Вишневська, О. Любіцева, М. Мальська, С. Стеценко, В. Олійник, В. Семенов, А. Парфіненко, В. Сідоров та іншими. На тлі підвищеної уваги науковців до теоретичних проблем комплексного країнознавства видання, присвячені туристичним особливостям країн світу, практично не супроводжуються відповідною теоретичною рефлексією, у змісті підручників з дисципліни «Туристичне країнознавство» не достатньо акцентовано увагу на кроскультурній підготовці майбутніх фахівців галузі туризму.

Так, навчальний посібник «Туристичне країнознавство» за редакцією В. Семенова вміщує в собі інформацію про специфіку розвитку суспільства, економіки, культури, туризму в різних туристичних регіонах й окремих країнах. У посібнику висвітлено туристичну привабливість регіонів і країн світу, виявлено туристичні ресурси країн, причинно-наслідкові особливості формування тих чи інших туристичних центрів, тенденції розвитку туризму у світовому просторі [10].

У навчальному посібнику М. Мальської «Туристичне країнознавство. Європа» розглянуто туристично-рекреаційний потенціал країн Європи (види туризму, яким надається перевага, основні архітектурні та природні пам'ятки, популярні туристичні маршрути), описано географічне положення, адміністративний устрій та поділ країн, наведено історичні факти [5].

О. Вишневська, А. Парфіненко, В. Сідоров у підручнику «Туристичне країнознавство» за 2011 рік зробили акцент на сучасній дослідницькій та дидактичній практиці. У першій частині основну увагу зосереджено на розкритті теоретичних проблем курсу: висвітлено процес інституціоналізації туристичного країнознавства, концептуалізовано політичне, етнічне, мовне, релігійне розмаїття країн світу, викладено базові концепти просторово-територіальної організації країн, що постає як методичне підґрунтя для вивчення їхніх туристичних умов і ресурсів. У другій частині видання висвітлено особливості туристичних ресурсів основних макрорегіонів і країн світу, придатних для туризму [1].

Формулювання цілей статті. Визначити принципи побудови підручника «Туристичне країнознавство» як засобу кроскультурної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму та розкрити його зміст.

Виклад основного матеріалу. Навчальна дисципліна «Туристичне країнознавство» посідає чільне місце серед дисциплін, що вивчаються у вітчизняних закладах вищої освіти, які готують майбутніх фахівців галузі туризму. Вивчення дисципліни сприяє розширенню світогляду студентів, підвищує теоретичний рівень, стимулює самопізнання, оскільки дає можливість зрозуміти специфіку туризму кожного регіону світу з урахуванням його історичних, національних та кроскультурних особливостей.

Підручник як один з основних засобів навчання студентів розглянуто як цілісну систему, що відображає певну галузь знання. Специфіка підручника полягає в тому, що, крім знань, цінностей, методів, у ньому має бути подано апарат контролю, який забезпечить зворотний зв'язок в освітньому процесі [3; 8].

Розробка концептуальних засад сучасного підручника з предмета «Туристичне країнознавство» як засобу кроскультурної підготовки студентів має спиратися на 3 його основні функції:

- **інформаційну** — навчання, спрямоване на формування кроскультурних знань, умінь, постійне поглиблення, уточнення, узагальнення попередньо набутих знань та подальший їх розвиток, систематизацію, конкретизацію;
- **виховну** — формування системи духовних та культурних цінностей, яка б оптимально поєднувала потреби та інтереси особистості студента із загальними потребами сучасного кроскультурного суспільства, тобто соціалізацію особистості студента — майбутнього фахівця галузі туризму;
- **кроскультурну** — зміст підручника має сприяти формуванню у студентів кроскультурної компетентності, яка містить такі компоненти: когнітивний, мотиваційний, операційний та міжособистісний.

Гармонійне поєднання цих функцій формує сучасний світогляд студента як певний цілісно субординований особистісний погляд на навколишній світ, соціум, кроскультурне середовище та місце в них особистості самого майбутнього фахівця галузі туризму. Такий підхід, стверджує Н. Ковчин, забезпечує вибір власного варіанту цілеспрямованої інтелектуальної, творчої та практичної діяльності [2].

Аналіз праць О. Любіцевої, А. Парфіненка, Т. Сокол уможливив виділення принципів, які ми поклали в основу побудови змісту підручника з дисципліни «Туристичне країнознавство».

Принцип інтегрованого навчання, який базується на ідеї реалізації нових освітніх ідеалів — формування цілісної системи знань та умінь студентів, розвиток їхніх творчих здібностей і потенційних можливостей. Цей принцип уможливорює: поєднання спорідненого матеріалу декількох предметів навколо однієї теми, усунення дублювання інформації; ущільнення знання з метою зменшення затрат часу на їх вивчення та засвоєння; опанування студентами значного за обсягом навчального матеріалу, досягнення цілісності знань; залучення студентів до процесу побудови знань; формування творчої особистості студента та його здібностей; надання можливості студентам застосовувати набуті знання з різних навчальних дисциплін, які вивчаються згідно навчальних планів спеціальності «Туризм» і опосередковано стосуються проблеми формування кроскультурної компетентності студентів, у майбутній професійній діяльності фахівця галузі туризму.

Принцип міждисциплінарності знання. Ми виходимо із тези, що за своїм змістом туристичне країнознавство втілює ідею міждисциплінарності знання, адже усвідомлення туристичної специфіки країн неможливе без вивчення їхньої

суспільно-політичної організації, расових особливостей людства, етнічного складу населення, мовних відмінностей, конфесіональних традицій тощо. Опанування основ туристичного краєзнавства та країнознавства слід розглядати у контексті формування професійної культури фахівця галузі туризму та його кроскультурної компетентності, що втілюється не лише в умінні віднайти необхідну інформацію про ту чи іншу територію, але й в умінні визначити її наявні та можливі туристичні потенції, обґрунтувати основні «туристичні маркери», вектори подальшого розвитку як центру туризму. Вважаємо, що певними дороговказами на тлі безмежжя предметного знання про туристичні умови та ресурси тих чи інших туристичних комплексів — фізико-географічні, політичні, соціальні, культурні та інші характеристики територіальних комплексів, що належать до туристичного бізнесу та системи організації туризму — повинні бути «туристичні образи» країн [6].

Принцип п'яти «А». Цей принцип є основою побудови схеми викладу навчального матеріалу у підручнику з дисципліни «Туристичне країнознавство» і полягає у тому, що під час формування туристичного образу країни в процесі розкриття її туристичного потенціалу слід орієнтуватися на: доступність (**access**), інфраструктуру (**amenities**), атракцію (**attractions**), асортимент (**assortment**), адресність (**address**) [4].

Принцип відповідності змісту навчального матеріалу вимогам суспільства, науки, практики та особистості полягає у тому, що зміст підручника «Туристичне країнознавство» має демонструвати адекватність наявним та перспективним потребам суспільного розвитку, відповідність вимогам певної сфери діяльності — професійній діяльності фахівця у галузі туризму. Цей принцип тісно пов'язаний з принципами гуманітаризації та гуманізації освіти, які передбачають не лише створення умов для активного творчого та практичного засвоєння студентами надбань загальнолюдського досвіду та культури, туристичного досвіду, але й створення умов для особистісного зростання, реалізації принципів особистісно орієнтованого навчання [7].

Принцип актуальності. Він передбачає використання у підручнику «Туристичне країнознавство» такої інформації, що відповідає сучасному етапу розвитку туризму, науки та практики, відповідне висвітлення її та постійне оновлення. Цей принцип обумовлює необхідність розробки електронного підручника, середовище якого дозволяє швидше та легше оновлювати та доповнювати інформацію.

Проблемно-пошуковий принцип забезпечує безпосередній саморозвиток особистості студента. Діяльнісна змістова лінія орієнтує викладача на формування в студентів пізнавальної потреби (інтересу) до здобування кроскультурних знань, що досягається в процесі самостійної діяльності студентів, на яку орієнтує майбутніх фахівців у галузі туризму стиль викладу навчального матеріалу підручника, система посилань, контрольних запитань і завдань, ключових понять і термінів, екскурсів в історію, пояснень, різних поглядів, фотогалерея, досвід подорожей тощо.

Серед цих принципів безпосередньо працює на кроскультурну підготовку майбутніх фахівців галузі туризму саме принцип інтегрованого навчання.

Орієнтуючись на ці принципи, у 2015 році авторський колектив у складі А. Парфіненка, В. Сідорова, О. Любіцевої випустили у світ друге видання підручника «Туристичне країнознавство», перероблене та доповнене [9].

Зазначимо, що туризм стає дедалі виразнішим явищем нашої сучасності, що впливає не тільки на економіку, а й на соціальні структури та культуру всіх країн світу. На наше переконання, в Україні він є ще й важливим чинником, який поживляє процеси модернізації та «європеїзації» і, як відзначено у звіті міжнародних експертів «Культурна політика України» (Чарльз Лендрі, Франсуа Матарассо, 2007), не є неприродними чи чужими з огляду на певні історичні й народні традиції та орієнтації. Усвідомлення цього й визнання пріоритетної ролі туризму, хоч і повільно, але відбувається в нашій країні. Туризм активно фігурує в урядових планах, державній цільовій програмі розвитку туризму та курортів на період до 2022 року (2013) і є об'єктом громадської уваги, наукового пошуку та складником освітнього процесу. Відкриття кафедр і наукових центрів туризму (навіть при класичних університетах) красномовно свідчить про віднесення цієї галузі до найважливіших системних об'єктів суспільства із визначенням його місця й ролі у структурі міжінституціональних відносин.

На тлі постійного вдосконалення освітнього стандарту з туризму та зростання кількості спеціальних навчальних дисциплін туристичної спрямованості, країнознавча компонента залишається відносно стабільною й посідає одне з чільних місць у системі фахової підготовки студентів. І це не випадково. Туристичне країнознавство як навчальна дисципліна насамперед задовольняє властиву людині цікавість, і водночас є практичною потребою підготовки фахівця галузі туризму. За допомогою цієї дисципліни людина краще пізнає навколишній світ у всьому його колосальному розмаїтті просторових відмінностей — природних, культурних, етнічних, релігійних, соціально-економічних, політичних явищ і процесів.

Туристичне країнознавство формує у свідомості студента локальні та глобальні структури сучасної картини світу в багатьох його вимірах. Дисципліна ознайомлює із туристичними ресурсами країн світу, допомагає зрозуміти природу основних проблем сучасності та усвідомити гуманістичну роль туризму. Країнознавчі знання розвивають просторове мислення й формують необхідні професійні навички. Безсумнівно, усе це є невід'ємним складником загальної та фахової культури студента й належить до найважливіших завдань у процесі вивчення дисципліни.

Складником дидактичного процесу будь-якого напрямку підготовки (у тому числі й туризму) є проблема наявності навчальної літератури, що постає як одна з найактуальніших на кожному етапі суспільного розвитку. Останніми роками в Україні все частіше з'являються як вітчизняні, так і закордонні видання, що мають заповнити прогалину в туристичній освіті. Повною мірою це стосується туристичного країнознавства. Втім ні для кого не є таємницею, що в наявних посібниках і підручниках із цієї дисципліни дуже малий обсяг припадає на висвітлення теоретичних проблем курсу. Теоретичні рефлексії навіть навколо предметно-об'єктного

поля туристичного країнознавства залишаються поза увагою не тільки навчальної літератури, але й наукових розробок. При цьому часто спостерігається лише екстраполяція напрацювань комплексного, географічного країнознавства у площину туристично-країнознавчого дискурсу.

Зважаючи на сказане вище, виявлення дисциплінарної специфіки туристично-країнознавчого знання, гносеологічних можливостей, епістемологічних пріоритетів, власних методичних прийомів тощо постає серед невідкладних науково-практичних завдань. Однак питання часу виникнення туристично-країнознавчого знання не можна вирішити засобами самого країнознавства. У цьому випадку варто звернутись до загальнометодологічного арсеналу. Є необхідність у збагаченні та вдосконаленні категоріального апарату й методів туристично-країнознавчих досліджень, що, звісно, становить пріоритетний напрям для розвитку будь-якої дисципліни.

Актуалізація теоретичного складника у процесі викладення матеріалу не означає нехтування ролі та значення безпосередніх туристично-країнознавчих відомостей. Це знайшло відображення й у пропонованому підручнику, де викладення основ теорії у першій частині супроводжується окремими вставками, що висвітлюють ті чи інші характеристики певних країн. Крім того, розкриттю туристичних умов і ресурсів основних туристичних макрорегіонів та країн світу повністю присвячено другу частину підручника, яка все ж становить більшу частину видання.

Посилену увагу до теоретичних питань зумовлено також загальною тенденцією до збільшення обсягу країнознавчих знань, щільністю інформації, що унеможлиблює утискання їх у межі навчальних планів і засвоєння студентською аудиторією. Тож основою навчання має бути виклад теоретичного матеріалу, тоді як значний обсяг фактографічних знань потрібно наводити в інформативно-довідковій літературі (словниках, енциклопедіях, довідниках, покажчиках тощо) і відводити здебільшого на самостійне вивчення студентами.

Пропоноване видання є не лише підручником, але й спеціальною розвідкою, яку ми прагнули максимально адаптувати, орієнтуючись усе-таки на основного читача — студента, за допомогою численних приміток, підрядкових тлумачень окремих термінів чи не на кожній сторінці тексту. Підручник пронизують декілька провідних концептуальних ідей, що значною мірою визначають його структуру.

Теоретичні основи туристичного вивчення країн світу висвітлено крізь призму взаємовпливу держави і туризму, що розглядається на тлі глобальних проблем людства. Це дозволяє сформулювати уявлення про сутність тих викликів, які переживає нині національна держава, та про можливу роль нового, постіндустріального туризму, завдяки якому туристична привабливість країни постає як її важливий ресурс і чинник конкурентоспроможності у всіх вимірах буття: політичному, соціальному, економічному, культурному тощо.

Дисциплінарне оформлення туристичного країнознавства представлено у контексті інституціоналізації комплексного країнознавства та еволюційного виокрем-

лення країнознавчого знання, орієнтованого на подорож (прообраз туризму). Відповідно, визнано науковий статус туристичного країнознавства і суспільну потребу у його напрацюванні. Причому не лише з погляду «колекціонування» проблемно орієнтованого країнознавчого (туристичного) знання, але й з огляду на його інкорпорованість до загальної теорії туризму, у межах якої туристичне країнознавство здатне продукувати якісно нові здобутки.

Туристично-країнознавче знання розглянуто як основу для створення туристичного іміджу країни, що актуалізує не тільки дидактичну, а й методологічну функцію туристичного країнознавства. Серед найперспективніших дослідницьких завдань необхідно назвати розробку принципів і методів створення туристичного іміджу країни, що, звісно, є лише одним із напрямів у вивченні туристичного потенціалу території, адже туристичний імідж постає як двовимірний дослідницький підхід, що відкриває можливість як «презентації», так і аналізу туристичних ресурсів та потенційних можливостей країни. Зауважимо, що усвідомлення можливості вивчення інформаційного іміджу території вже не є новим для географічних дисциплін та цілком відповідає міждисциплінарній парадигмі розвитку сучасної науки.

Друга частина підручника має більш практичне спрямування. Її цілковито присвячено висвітленню туристичних ресурсів основних туристичних країн та регіонів світу (за даними Всесвітньої туристичної організації). Її характерною особливістю є те, що туристично-країнознавча інформація супроводжується також оглядом туристичної політики та механізмів державного управління туристичною сферою з погляду досвіду, що буде корисним для України.

Кожен з розділів другої частини видання має певну структуру, що дає змогу системно підійти до розкриття туристично-країнознавчої специфіки країн. Так, у межах розділу на початку охарактеризовано туристичні ресурси й розвиток туризму в окремому макрорегіоні, потім презентовано відомості про деякі країни цього макрорегіону, а в останньому параграфі кожного розділу представлено більш розгорнуту туристично-країнознавчу характеристику країн, які є лідерами регіонального розвитку туризму. Зокрема, для розділу, присвяченого туристичним ресурсам Європейського макрорегіону, такою країною стала Франція, для Азійсько-Тихоокеанського — Китай, для Американського — Сполучені Штати Америки, для Африканського — Південно-Африканська Республіка і, зрештою, для Близькосхідного — Єгипет.

Кожен із параграфів присвячено висвітленню туристичних ресурсів країн — лідерів регіонального розвитку туризму, з метою якомога повнішого розкриття специфіки країни кожен з них супроводжується прикладами з туристично-країнознавчого «досвіду», наведеними у вигляді невеличких за обсягом статей мандрівників, які мали досвід безпосереднього знайомства з країною. Ці тексти були нами запозичені з провідних періодичних видань із зазначенням автора й посиланням на джерело інформації.

Висновки. Таким чином, розглянуте видання підручника «Туристичне країнознавство» (2015) — один із перших в Україні фундаментальних підручників, у якому туристично-країнознавче знання розглянуто як основу для створення туристичного іміджу країни, а туризм — як чинник глобалізації сучасного світу. У першій частині підручника висвітлено теоретичні засади туристичного країнознавства, зокрема процеси інституціоналізації, базові принципи просторово-територіальної організації країн світу, розуміння й урахування їх політичного, етнічного, мовного та релігійного розмаїття, що постає як методологічне й методичне підґрунтя для вивчення туристичних ресурсів і потенційних можливостей цих країн, а також для формування кроскультурної компетентності майбутніх фахівців галузі туризму. У другій частині — наведено характеристики ресурсів найважливіших макрорегіонів і країн, які є лідерами регіонального розвитку туризму. Крім того, до кожного розділу додано ключові поняття й терміни, контрольні запитання та завдання, рекомендована література, цікавий ілюстративний матеріал. Усе це робить підручник інформаційно насиченим, доступним, що сприятиме якісному засвоєнню студентами кожної теми, здобуванню кроскультурних знань та розвитку креативного мислення. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці практичних завдань, які сприятимуть формуванню кроскультурної компетентності майбутніх фахівців галузі туризму.

Використані джерела

1. Вишневіська О. О. Туристичне країнознавство: підручник / О. О. Вишневіська, А. Ю. Парфінченко, В. І. Сідоров. — Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. — 594 с.
2. Ковчин Н. А. Сучасний підручник з географії як засіб особистісного розвитку учнів основної та старшої школи. / Н. А. Ковчин // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць. — К.: Педагогічна думка, 2017. — Вип. 187. — с. 137–144.
3. Корнєєв В. П. Конструювання підручників для профільної школи / В. П. Корнєєв // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць. — К.: Педагогічна думка, 2009. — Вип. 9. — С. 237–241.
4. Любіцева О. О. Туристичне країнознавство: підходи до розробки схеми викладу матеріалу. Взято з: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/11075/1/Lyubitseva%20O.%20%D0%9E.pdf>
5. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 224 с.
6. Парфінченко А. Ю. Туристичне країнознавство як навчальна та наукова дисципліна / А. Ю. Парфінченко // Географія та туризм. — 2010. — Вип. 6. — С. 90–96.
7. Сокол Т. Г. Принципи та критерії добору та структурування змісту підручника. / Т. Г. Сокол — Взято з: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Sokol_2015_1.pdf
8. Топузов О. М. Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника / О. М. Топузов. — 2014. — Вип. 14. — С. 12–21.

9. Туристичне країнознавство: підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К.: Знання, 2015. — 551 с.
10. Туристичне країнознавство: навчальний посібник / За ред. В. Ф. Семенова. — Одеса, «Атлант» ОДЕУ, 2010. — 340 с.

References

1. Vyshnevska O. O. Turystychnе krainoznavstvo: pidruchnyk / O. O. Vyshnevska, A. Yu. Parfinenko, V. I. Sidorov. — Kh.: KhNU imeni V. N. Karazina, 2011. — 594 s.
2. Kovchyn N. A. Suchasnyi pidruchnyk z heohrafiї yak zasib osobystisnoho rozvytku uchniv osnovnoi ta starshoi shkoly. / N. A. Kovchyn // Problemy suchasnoho pidruchnyka: zb. nauk. prats. — K.: Pedahohichna dumka, 2017. — Vyp. 187. — s. 137–144.
3. Kornieiev V. P. Konstruiuvannya pidruchnykiv dlia profilnoi shkoly / V. P. Kornieiev // Problemy suchasnoho pidruchnyka: zb. nauk. prats. — K.: Pedahohichna dumka, 2009. — Vyp. 9. — S. 237–241.
4. Liubitseva O. O. Turystychnе krainoznavstvo: pidkhody do rozrobky skhemy vykladu materialu. Vziato z: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/11075/1/Lyubitseva%20O.%20%D0%9E.pdf>
5. Malska M. P. Turystychnе krainoznavstvo. Yevropa: navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. / M. P. Malska, M. Z. Hamkalo, O. Yu. Bordun. — K.: Tsentр uchbovoi literatury, 2009. — 224 s.
6. Parfinenko A. Yu. Turystychnе krainoznavstvo yak navchalna ta naukova dystsyplina / A. Yu. Parfinenko // Heohrafiia ta turyzm. — 2010. — Vyp. 6. — S. 90–96.
7. Sokol T. H. Pryntsypy ta kryterii doboru ta strukturuvannya zmistu pidruchnyka. Vziato z: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Sokol_2015_1.pdf
8. Topuzov O. M. Dydaktychna prohnostyka v konteksti teoretyko-metodychnoho zabezpechennia stvorennia suchasnoho pidruchnyka / O. M. Topuzov. — 2014. — Vyp. 14. — S. 12–21.
9. Turystychnе krainoznavstvo: pidruchnyk / A. Iu. Parfinenko, V. I. Sidorov, O. O. Liubitseva. — 2-ге vyd., pererobl. i dopovn. — K.: Znannia, 2015. — 551 s.,
10. Turystychnе krainoznavstvo: navchalnyi posibnyk / Za red. V. F. Semenova. — Одеса, «Атлант» ОДЕУ, 2010. — 340 с.

Сидоров В. И.

УЧЕБНИК «ТУРИСТИЧЕСКОЕ СТРАНОВЕДЕНИЕ» КАК СРЕДСТВО КРОССКУЛЬТУРНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ОТРАСЛИ ТУРИЗМА

В статье раскрывается содержание учебника «Туристическое страноведение» как средства кросскультурной подготовки будущих специалистов отрасли туризма. Выясняется, что изучение дисциплины «Туристическое страноведение» способствует расширению мировоззрения студентов, повышает теоретический уровень, стимулирует самопознание, поскольку дает возможность понять специфику туризма каждого региона мира с учетом его исторических, национальных и кросскультурных особенностей. Определяется, что в основе построения содержания учебника по дисциплине «Туристическое страноведение» лежат следующие принципы: принцип интегрированного обучения, принцип

междисциплинарности знания, принцип пяти «А», принцип соответствия содержания учебного материала требованиям общества, науки, практики и личности, принцип актуальности, проблемно-поисковый принцип.

Ключевые слова: туризм; учебник; туристическое страноведение; принцип.

Sidorov V.

TEXTBOOK «TOURIST COUNTRY STUDIES» AS A MEANS OF CROSS-CULTURAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS OF THE TOURISM INDUSTRY

The article describes the content of the textbook «Tourist Country Studies» as a means of cross-cultural training of future specialists in the field of tourism. It was found out that studying the discipline «Tourist Country Studies» contributes to the expansion of students' outlooks, increases the theoretical level, stimulates self-knowledge, since it gives an opportunity to understand the specifics of tourism in each region of the world, taking into account its historical, national and cross-cultural characteristics. Principal development of the conceptual foundations of the modern textbook on the subject «Tourist Country Studies» as a means of cross cultural training of students should be based on three of its main functions: informational, educational and cross-cultural. It is determined that the following principles are the basis of constructing the content of the textbook on the subject «Tourist Country Studies», namely: the principle of integrated education; the principle of interdisciplinarity of knowledge; the principle of the five «А»; the principle of conformity of the content of educational material with the requirements of society, science, practice and personality; the principle of relevance; problem-searching principle. The author presents a textbook «Tourist Country Studies» (2015) — one of the first fundamental textbooks in Ukraine, in which tourism-country studies are considered as the basis for creating a tourist image of the country, and tourism as a factor in the globalization of the modern world. The first part of the textbook highlights the theoretical foundations of the tourism field studies, in particular the processes of institutionalization, the basic principles of the spatial and territorial organization of the countries of the world, understanding and taking into account their political, ethnic, linguistic and religious diversity, which appears as a methodological and methodological basis for studying tourism resources and potential opportunities of these countries, as well as for the formation of cross-cultural competence of future specialists in the field of tourism. The second part describes the characteristics of the resources of the major macro-regions and countries that are leaders in the regional development of tourism. Each section is accompanied by key concepts and terms, control questions and tasks, recommended literature, interesting illustrative material.

Keywords: tourism; textbook; tourist country; principle.